

KRISTIAN GERNER:

Efter Sovjetunionen

I Sovjetunionen saknar nu både kommunistpartiet och staten som sådan helt legitimitet. Den politiska uppsplittringen har gått så långt, att Sovjetunionen snart inte längre existerar som ekonomisk enhet eller som en stat med en sammanhängande och konsistent politik inom andra samhällsområden.

Priset för politisk självständighet blir sannolikt mycket högt i många områden, i form av gränsstrider och pogromer, särskilt i Transkaukasien och Centralasien.

De rika demokratiska marknadsekonomierna måste frigöra sig från att betrakta Sovjetunionen som en legitim stat och lägga ner mycket stora materiella och mänskliga resurser på att bidra till att upprätta välfärdsstater på sovjetimperiets ruiner.

Kristian Gerner är docent i historia och forskare vid HSFR i Östeuropas kultur och samhälle.

Sovjetunionen upprättades av kommunister, som strävade efter att erövra hela världen i socialismens och den proletära internationalismens namn. De undvek därför att namngiva staten efter ett bestämt folk eller ett visst territorium. Den skulle vara öppen för alla. De sovjetiska makthavarna vände sig mot de två idéer, som under 1900-talet var för sig eller tillsammans har återopats som legitimitetsgrund för politiska system, d v s demokrati och nationalism. I stället satte de klasskampen främst. Mot den goda, proletära, kommunistiska Sovjetunionen stod den onda, borgerliga kapitalistiska imperialismen. De centrala begreppen för legitimeringen av den nya sovjetmakten var – och förblev – hat och fientlighet mot allt som var annorlunda.

Mycket snart kom de nya kommunistiska makthavarna att anknyta till den ryska imperialistiska statstraditionen. Samtidigt fortsatte de att använda den marxistiska klasskampsjargongen. Regimen vilade på politiskt förtryck, lögn och hyckleri. Undersåtarna utsattes för världshistoriens mest förödande politiska och ekonomiska system, den socialistiska planekonomin, och icke-ryssarna dessutom för en intensiv förryskningspolitik. Demokratiska och liberala drag i den ryska kulturen undertrycktes. Den kommunistiska ekonomiska politiken, som nonchalerade centrala begrepp som tid och pengar, kom att i stor skala förstöra både den ekonomiska infrastrukturen och själva naturmiljön. Den officiella förljugenheten tvingade människorna till ett systematiskt hyckleri som kom att undergräva samhällets moraliska grundvalar. Eftersom det fanns mycket stora materiella och mänskliga resurser att tära på,

dröjde det till slutet av 1980-talet innan systemet slutgiltigt började falla sönder. En kombination av ekonomisk stagnation, ökande social misär och bättre kunskaper om omvärlden började göra klart för undersåtarna i Sovjetunionen, att de enorma offer som hade krävts under tre generationer för att "bygga det socialistiska samhället", hade varit förgäves. Man hade inte närmat sig de demokratiska marknadsekonomierna utan tvärtom halkat efter ytterligare.

Den officiella förljugenheten tvingade människorna till ett systematiskt hyckleri som kom att undergräva samhällets moraliska grundvalar.

I mitten av 1980-talet insåg några av ledarna i Kreml, att förändringar måste ske, om inte systemet skulle kollapsa. Befolkningen måste förmås att arbeta bättre, och den hatade kapitalistvärlden måste uppmuntras att bidra med kapital och kunskaper. Gorbatjov använde på sedvanligt sovjetiskt sätt några vagt definierade slagord för att försöka få undersåtarna att anstränga sig för landets bästa och omvärlden att sluta frukta Sovjetunionen. *Perestrojka*, *uskorenje* (acceleration), *glasnost* och *novoe myslenie* (nytänkande) talade om att ekonomin skulle reformeras och växa, att människorna skulle få möjlighet att säga vad de tänkte, och att det var slut på fiendskapen till kapitalismen. Men budskapet fick inte de resultat, som Gorbatjov uppenbarligen hade avsett. Uppmaningarna till allmän skärpning uppfattades förvisso av många som ett erkännande av, att sovjetsamhället be-

fann sig i djup kris. Beslutsfattare på olika nivåer drog emellertid slutsatsen, att det nu gällde att rädda sig själv. Man började strunta i dekret och uppmaningar från centralmakten. Olika regioner, samhällsgrupper och enskilda branscher började handla självständigt. Planekonomin löstes upp utan att någon marknadsekonomi växte fram — man saknade fortfarande realistiska priser och riktiga pengar. I stället fick man ett rudimentärt merkantilistiskt system med hamstring, byteshandel och mutor som grundläggande element. De redan tidigare aktiva maffiorna kunde kraftigt utöka sin verksamhet.

Det var inte bara planekonomin som bröt samman. Också det politiska systemet, enpartidiktaturen, upphörde att fungera. De vaknande "massorna", vilka tack vare glasnost kunde organisera sig politiskt, intresserade sig inte för *Sovjetunionens* välgång, bara för sina egna länder. Dessa definierade de enligt nationella och historiska kriterier, som Estland, Lettland, Litauen, Ryssland, Ukraina, Georgien o s v. Gorbatjovs sätt att med hjälp av några slagord angripa problemet med Sovjetunionens upplösning hejdade inte processen. Tvärtom påskyndades den. *Uskorenje* blev en framgång, men inte på det sätt, som Gorbatjov hade tänkt sig. I stället för att påskynda Sovjetunionens ekonomiska utveckling, påskyndades statens upplösning. Sommaren 1990 hade parlamenten i åtta av de femton sovjetrepublikerna antagit suveränitets- eller oberoendedeklarationer: Azerbajdzjan, Estland, Lettland, Litauen, Moldavien, Ryssland, Ukraina och Uzbekistan. De andra stod i begrepp att följa efter.

Själva det politiska händelseförloppet

har täckts av massmedia även i vårt land och kan förutsättas vara väl känt. Här skall vi diskutera några centrala punkter i utvecklingen för att få en grund för några tankar om framtiden.

Inget existensberättigande

Den officiella grunden för legitimering av Sovjetunionen som stat var att man med hjälp av den s k vetenskapliga socialismen och under ledning av det kommunistiska partiet skulle bygga ett välfärdssamhälle och sprida det socialistiska systemet över hela världen. Det totala fiaskot för dessa ambitioner gör att både kommunistpartiet och staten som sådan, givet de egna premisserna, nu helt saknar legitimitet. "Den Stora Socialistiska Oktoberrevolutionen" 1917 motiverades med framtida prestationer. När dessa uteblivit och i stället förbytts i upprepade katastrofer och allmän misär, framstår i stället bolsjevikernas — kommunisternas — maktövertagande i november 1917 som en simpel statskupp av en hänsynslös minoritet. Revolutionsguden Lenin framstår som en Hitlers like. Hans lära kan inte längre användas för att motivera Sovjetunionens fortsatta existens.

Den inofficiella legitimeringen av Sovjetunionen byggde på rysk nationalism. Historieskrivning och politisk maktutövning genomsyrades av klassiska imperialistiska och koloniala drag och strukturer med ryska förtecken. Blandningen av diktatur och nationellt förtryck är helt illegitima grunder för politisk makt i det sena 1900-talets västvärld, till vilken de sovjetiska makthavarna söker knyta sin stat för att rädda den. Berövad socialismen och enpartiväldet framstår Sovjetunionen i

stället i all nakenhet som ett ryskt kolonialt imperium och därför som i avsaknad av existensberättigande.

Då är det väl bara för Gorbatjov att förkunna slutet på både sovjeteran och den ryska imperialismen och låta de förtryckta folken upprätta självständiga stater, samtidigt som Ryssland blir en reguljär nationalstat? Bör han inte bara erkänna faktum och sluta med trakasserierna t ex mot litauererna?

Sommaren 1990 hade parlamenten i åtta av de femton sovjetrepublikerna antagit suveränitets- eller oberoendedeklarationer.

En ovälkommen present

Omvärldens ovillighet att erkänna Litauen som suverän stat och fortsatta behandling av Sovjetunionen som en legitim medlem av världssamfundet visar, att man egentligen vill ha kvar Sovjetunionen och egentligen är föga engagerad i hur människorna i kolonialimperiet själva vill se sin framtid gestaltas. Med sovjetstatens sönderfall berövas nämligen världspolitiken sin grundläggande bipolaritet och stabilitet. Det är inte bara chauvinistiska ryssar, som har svårt att acceptera, att den ryska supermakten Sovjetunionen försvinner från arenan. Politiska beslutsfattare och ekonomiska makthavare liksom befolkningsmajoriteten i Väst, har på kort sikt föga att vinna men en hel del att förlora på det sovjetiska systemets sammanbrott. Så länge som Moskva med hjälp av säkerhetspolis och militära resurser kunde hålla folkliga missnöjesyttring-

ar i schack från Elbe till Vladivostok, kunde man i Väst begränsa sitt engagemang för mänskliga rättigheter och demokrati i Öst till punktinsatser, som inte satte den egna livsstilen i fråga. Men när den sovjetiska centralmakten drar sig tillbaka, finns det i Öst plötsligt en rad ekonomiska och sociala katastrofzoner att bekymra sig för. Balter, ukrainare, moldaver, polacker, ungrare, tjecker, slovakar och andra vill nu bli erkända som oberoende aktörer

Berövad socialismen och enpartiväldet framstår Sovjetunionen i stället i all nakenhet som ett ryskt kolonialt imperium och därför som i avsaknad av existensberättigande.

med självständiga ekonomier inom ramen för demokratiska nationalstater (eller federationer). Nationalism som grund för politisk mobilisering i förening med demokrati förvandlar de breda folklagren från att vara enbart undersåtar och arbetskraft till att bli medborgare och aktörer. De kan både uttrycka önskemål och ställa krav, och inte bara på sina egna valda ledare utan även på den rikare västvärlden. Sovjetunionen och Östeuropa som ett relativt enhetligt investeringsområde med politisk stabilitet, billig arbetskraft och frånvaro av organiserade miljörörelser efterträds av en rad stater, vilkas befolkningar vill ha marknadsekonomi, full sysselsättning och välfärd samtidigt som de inte vill ha miljöfarlig industri eller ta emot farligt industriavfall från Väst.

De sovjetiska unionsrepublikerna, som nu söker bli självständiga, och de fyra öst-

staterna, vilka redan frigjort sig från Sovjetunionen, är underutvecklade i ekonomiskt avseende. Produktionstekniken är föråldrad, transport- och kommunikationssystem dåligt utbyggda, och människorna har föga kunskaper om och förståelse för marknadsekonomins sätt att fungera. Dessa länders ekonomier kan inte reformeras. De måste rekonstrueras. Det kan bara ske med massiva insatser i form av kapital, maskiner och kunnande från Väst. Detta kan inte betalas av de berörda länderna nu utan bara på lång sikt och då under förutsättning att det ekonomiska livet kommer i gång. På kort sikt behövs stora lån och krediter från Väst. För att dessa skall utbetalas krävs förhoppningar om räntabilitet för bidragsgivarna något som förutsätter politisk stabilitet i mottagarländerna. Helst skulle politiker och finansmän i Väst troligen vilja ha en bibehållen men kapitalistisk Sovjetunionen, där en stark centralmakt kunde stå som garanti för stabilitet och hålla lokala särintressen på mattan. Den nationella frigörelsen i Öst är på sätt och vis en ovälkommen present för de rika väststaterna.

Ingen återvändo finns

Det som nu sker är att sönderfallet av planekonomin fortsätter i Sovjetunionen, samtidigt som problemen hopar sig för de öststater, som försöker gå över till marknadsekonomi. De folkmassor, som har mobiliserats bakom de nationella politiska ledarna i Ryssland, de baltiska staterna, Vitryssland, Ukraina, Moldavien, Transkaukasien, Kazachstan och Centralasien är mestadels antikommunistiska och sovjetfientliga. Varken i den ryska

eller i de andra republikerna accepterar folkflertalet och det nya, postkommunistiska och postsovjetiska ledarskapet tanken på en sovjetregering, en enhetlig sovjetisk valuta, ett gemensamt sovjetiskt medborgarskap, gemensamma lagar, all-sovjetisk militärtjänst eller ett gemensamt språk. Den politiska uppsplittringen har gått så långt, att Sovjetunionen snart inte längre existerar som ekonomiska enhet eller som en stat med en sammanhängande och konsistent politik inom andra samhällsområden.

Blandningen av tilltagande ekonomiskt kaos och politisk mobilisering på nationell grund kommer att accentuera befintliga skillnader och motsättningar i Sovjetunionen. Olika delar kommer att utvecklas i skilda riktningar. Avgörande blir både vilka nationella traditioner som finns att bygga på, och hurdana relationerna med Väst – inklusive Japan – blir. Sovjetunionen består grovt uppdelat av fem olika zoner, som troligen har skilda framtider att emotse. Grunden är kulturtraditionerna och referensgrupperna, d v s dels vilka ekonomiska och politiska ideal man har, dels vilka man jämför sig med i omvärlden. Den första zonen är den baltiska, där man gärna identifierar sig med Nordeuropa, demokrati och kapitalism. Den andra zonen sträcker sig genom Vitryssland, Ukraina och Moldavien, där man har en starkare auktoritär eller snarare kollektivistisk tradition och i stor utsträckning identifierar sig med den centraleuropeiska kulturen. Den tredje zonen utgörs av Armenien och Georgien, där kristendomen betraktas som en förenande länk med Europa, men där det ekonomiska tänkandet i princip är av samma slag som i Mellanöstern. Den fjär-

de zonen är den muslimska, d v s Azerbajdzjan, Centralasien och södra hälften av Kazachstan. Det är fråga om klansamhällen av närmast feodal karaktär, där på senare tid skiljelinjen mot européerna och kristendomen har markerats alltmera. Den femte zonen är Ryssland och det av ryssar dominerade norra Kazachstan. Denna zon är kulturellt och språkligt oenhetlig. För det första är ryssarna på klassiskt manér splittrade mellan västintiktade liberaler och slavofila konservativa och kommunister. För det andra finns i den ryska federationen en rad folk, som börjar göra anspråk på att bli politiskt självständiga och att få kontroll över de naturresurser, som finns på det område, de betraktar som sitt: tatarer, burjat-mongoler, evenker och andra.

Kraven nerifrån i kombination med nationalistiska ledares aktioner kommer sannolikt att leda till, att Sovjetunionen i praktiken helt upphör att fungera som en politisk och ekonomisk enhet. De tre första zonerna kan möjligen få ekonomisk hjälp från Väst i form av investeringar och krediter, i balternas, ukrainarnas och armeniernas fall bl a förmedlad av en stor diaspora i Väst. Biståndet grundas i så fall på föreställningen att dessa länder, likaväl som t ex Ungern och Tjeckoslovakien, på något decennium kan förändras till hyggligt fungerande demokratiska marknads-ekonomier. Beträffande den ryska zonen kan man tänka sig punktinsatser från Väst i kulturellt och kommersiellt intressanta eller ekonomiskt särskilt lönsamma delar, t ex S:t Petersburg med omland och Tjumen-området i Västsibirien med dess olje- och gasfyndigheter. Till sist kommer nog i Japan baserade företag också att försöka exploatera den sovjetiska Fjärran

Östernregionen. Vad som skall ske med den centralasiatiska muslimska zonen framstår som mest osäkert. Sannolikt kommer Ryssland att minska sin närvaro och sitt ekonomiska engagemang. Huruvida det kommer att ersättas av arabiskt eller sydostasiatiskt kapital är svårt att säga något om.

De "separatistiska elementen" från Estland till Tadzjikistan kommer troligen

Knappast någon i imperiet på andra sidan Östersjön går längre med på att kallas "sovjetmedborgare".

att få uppmaningar från Väst att lägga band på sig och låta Sovjetunionen förbli en militär stormakt, som kan bidra till politisk stabilitet i Europa och Asien. Emellertid har den nationalistiska politiska mobiliseringen redan gått så långt, att fortsatt upplösning blir mycket svår att stoppa. Priset för politisk självständighet blir sannolikt mycket högt i många områden, i form av gränsstrider och pogromer, särskilt i Transkaukasien och Centralasien. Överallt kommer skriande fattig-

dom troligen att finnas sida vid sida med gammal – nomenklatura/feodal – och ny – kapitalistisk – rikedom. Medan man i de större delarna av den f d Sovjetunionen bör räkna med ett tillstånd som påminner om det i Libanon, torde det i Ryssland och de europeiska delarna bli fråga om utbredd normupplösning och sådan ekonomisk brottslighet i större och mindre skala som hör det råa kapitalistiska klassamhället av 1800-talsmodell till.

Detta är förvisso inget som vi vill eller önskar av den postsovjetiska framtiden. Men det är ett tänkbart scenario om inte de rika demokratiska marknadsekonomierna frigör sig från vanan att betrakta Sovjetunionen som en legitim stat, om de inte radikalt ändrar politik och lägger ner mycket stora materiella och mänskliga resurser på att bidra till att upprätta välfärdsstater på sovjetimperiets ruiner. Vad vi i Väst än tycker är det ett faktum, att knappast någon i imperiet på andra sidan Östersjön längre går med på att kallas "sovjetmedborgare". Ester, ukrainare och andra har oåterkallerligen vänt ett blad i historien och förpassat "Sovjetunionen" till mänsklighetens skräckkabinett.

JONAS HELLMAN
CARL ELFGREN:

Invandring – tillgång eller börda?

I SvT 3/90 gör Gullan Lindblad och Johan Tiedemann ett krystat försök att motivera Moderata Samlingspartiets restriktiva invandrapolitik. Deras artikel presenteras som ett svar på vårt tidigare inlägg, men ska väl egentligen ses som en övergripande kritik av Moderata Ungdomsförbundets utspel mot partiet i invandrarfrågan. Vad vi förstått är det alltså inte vi personligen, utan andra, onämnda kolleger med våra åsikter, som de beskyller för att inte veta vad de pratar om.

Det är naturligtvis inte lätt för oss att bemöta dessa anklagelser. Vi kan ju bara svara för det vi har sett och hört. Och mot bakgrund av våra erfarenheter är det ett befängt påstående att de som uttalar sig för vår organisation skulle vara dåligt pålästa i flykting- och invandrarfrågor.

Om kraven för att få ha synpunkter ska ställas så högt finns det nog anledning för artikelförfattarna att börja leta efter syndare på betydligt närmre håll än hos oss. Nog har partiets ansvariga för området en del städning att uträtta framför den egna dörren först. Om de förresten ens själva ska få yttra sig? Den bild de ger av vårt ställningstagande för fri invandring är nämligen allt annat än fullständig.

Moderata Ungdomsförbundet hävdar inte att vi omedelbart kan öppna alla gränser och låta vem som helst bosätta sig i Sverige. Däremot anser vi att det går att ta steg i rätt riktning, d v s mot öppnare gränser och mer frihet. Inte mindre än tio konkreta förslag presenterade vi t ex i vår förra artikel.

Vår konflikt med partiet bottnar i att det genom sina ställningstaganden hela tiden dragit åt motsatt håll: Först skulle bara flyktingpolitiken stramas åt. Sedan

började det så smått talas om att de asylsökande skulle kunna beviljas tillfälliga arbetstillstånd medan deras ärenden utreds. I årets partimotion presenteras ett förslag om att öka arbetskraftsinvandringen, men hade det lagts om inte vi i ungdomsförbundet drivit frågan? Knapast.

Vi kan ana att det fanns förhoppningar om att vi efter denna – för vissa säkert enormt svårsmälta – eftergift, skulle sluta göra kritiska uttalanden. Men det gjorde vi inte. Och varför skulle vi göra det? Faktum är ju att partiets flykting- och invandrapolitik fortfarande inte utsträcker sig till mycket mer än en kortsiktig strategi för att göra det svårare för människor att flytta till Sverige.

Men det är inte bara de konkreta förslagen på kort sikt som skiljer oss åt. Minst lika mycket är det de signaler som sänds ut till allmänheten. När moderata riksdagsmän uttalat sig i frågan har det på senare tid uteslutande varit till försvar för de lagskärpningar som regeringen genomfört. I bästa fall har framträdande varit neutrala och intetsägande. I sämsta fall har de varit dubbeltydiga och kunnat tolkas som om en röst på Moderata Samlingspartiet är en röst för färre invandrare.

I ungdomsförbundets uttalanden har åtminstone alltid målsättningen framgått klart och tydligt: Vi tycker att människor själva ska få välja vilket land de ska bo i. Sedan har det hänt att en del har blivit uppjagade och trott att vi ska släppa invandringen fri i övermorgon. Det är synd. Men vi blir hellre missförstådda i den riktningen än så som partiets uttalanden – mer eller mindre avsiktligt – brukar fel-tolkas.

Inget kan ursäktas dem som genomfört

de olika attentaten mot flyktingförläggningar. Men det betyder inte att politikererna inte också bär skuld för det som inträffat. Beslutet att strama åt flyktingpolitiken har i praktiken legitimerat åsikten att invandrarna är en börda och ett problem. Vad annat ska folk tro, när tre av våra stora riksdagspartier går ut och säger att vi inte har råd och inte klarar av administrationen?

Vi ställer inte upp på den problemformuleringen. Vårt land skulle naturligtvis kunna hysa åtskilliga miljoner fler invånare än idag. Att en invandring — eller i det här fallet flyktingmottagning — på 30, 40 eller 50 tusen människor om året, orsakat sådant rabalder, beror inte på att de som kommer hit inte får plats. Orsaken är i stället den socialdemokratiska förtjusningen över att planera och reglera människors tillvaro.

Lindblad/Tiedemann skriver i sin artikel att den "socialistiska omhändertagarfilosofin" måste bort. Utmärkt, för det är just där som kruxet ligger. Men om det inte är invandrarna utan systemet det är fel på, varför uttalar sig aldrig partiet för en förändring av systemet? Varför är huvudbudskapet alltid att invandringen — eller flyktingmottagningen — måste begränsas?

Faktum är att såväl politiken som retoriken till stor del fortfarande bygger på socialdemokraternas sätt att tänka och resonera. Låt oss ta ett exempel från det som Lindblad/Tiedemann skriver:

"... Vi kan inte acceptera den syn som finns hos en del människor att vi ska öppna gränserna, men sedan inte ha möjlighet att bry oss om och hjälpa alla dem som har behov av hjälp. Vad gör vi med de ensamma barnen? Vad gör vi med kvinnor

som blivit torterade och våldtagna hos polis eller militär? Hur klarar vi de handikappade flyktingarna? ..."

Visst låter det omtänksamt, men tänk efter lite: Blir de ensamma barnen bättre omhändertagna om vi skickar tillbaka dem till Libanon? Har de misshandlade kvinnorna större förutsättningar att få hjälp i Uruguay än här? Hur väl utbyggd är handikappservicen i Iran?

Stängda gränser löser ju faktiskt inte ett enda problem för dem som söker sig hit i hopp om att få bosätta sig. Eländet sopas under mattan så att vi svenskar slipper se det, men tillvaron blir inte ett dugg drägligare för dem som avvisas. Vi kan inte se den argumentation, som vi nyss citerade, som något annat än ett uttryck för samma "socialistiska omhändertagarfilosofi" som artikelförfattarna i nästa andetag säger sig vara emot.

En av de största tjänster vi kan göra de människor som vill flytta till Sverige är att sluta betrakta dem som ett problem. Arbetskraft, kunnande och idéer utifrån är en tillgång för vårt samhälle. Historiskt sett har inte en enda av de flykting- eller invandrargrupper som kommit hit sänkt svenskarnas levnadsstandard. Tvärtom, har de faktiskt ökat den.

Att släppa arbetskraftsinvandringen fri skulle i dagsläget medföra en direkt ekonomisk nettovinst för Sverige. Vem skulle kunna förlora på att utbildade människor frivilligt åker hit och arbetar och betalar skatt?

Flyktingmottagning kostar i inledningsskedet pengar. Men det krävs ett oerhört klumpigt mottagningssystem för att det inte ska bära sig på sikt. Därför vågar vi med gott samvete påstå att Sverige har råd att leva upp till våra internatio-

nella flyktingåtaganden utan att bli mer hårda eller restriktiva.

Vad frågan egentligen handlar om, är om vi ska göra det svårare eller lättare för människor att flytta till Sverige; i förläng-

ningen om vi ska göra det svårare eller lättare för människor att själva forma sina liv. För oss är det vägvalet inte särskilt svårt.

ANDERS E HULTIN:

Godtycklig invandrapolitik

I SvT 3/90 bemöter Gullan Lindblad och Johan Tiedemann den artikel som Carl Elfren och Jonas Hellman skrev om svensk flyktingpolitik (1/90). Elfren och Hellman är naturligtvis högst kompetenta att själva fortsätta den diskussion de initierat, men låt mig ändå kommentera det som Lindblad/Tiedemann skriver på ett par punkter.

Deras artikel tycks ha framförallt två syften, för det första att kritisera ungdomsförbundet och andra som uttrycker liberala uppfattningar i flyktingfrågan, för det andra att försvara den egna politiken och markera skillnader i förhållande till socialdemokratin. På båda punkterna misslyckas de fatalt, vilket jag hoppas kunna visa i det följande.

Att det finns skillnader i motionstexter och annat mellan moderat respektive socialdemokratisk flyktingpolitik tror jag få förnekar. Det intressanta är emellertid om det råder någon *relevant* skillnad mellan de båda partierna. Att i det här sammanhanget granska partiets programtext är föga meningsfullt eftersom den är så vagt formulerad att den rymmer i stort sett vilket handlande som helst. Mer fruktbart är

att granska agerandet i den politiska beslutsförsamlingen. Vid en sådan granskning tar det inte lång tid att konstatera att samstämmigheten mellan moderater, centerpartister och socialdemokrater är mycket påtaglig i invandrar- och flyktingpolitiken. Det enda parti som uppvisar relevanta och grundläggande skillnader härvidlag är folkpartiet.

I få frågor är det så uppenbart att de politiska besluten direkt berör människors liv och deras möjligheter att skapa sig en egen draglig tillvaro. Just därför blir det ännu viktigare att granska och skärskåda dessa beslut; de som redan fattats och de som kommer att fattas. Många viktiga principer ställs i flyktingfrågan på sin spets och följaktligen blir det politiska agerandet mer eller mindre avslöjande; på vad grundar sig de politiska besluten? Vilka principer är vägledande? Vilken är målsättningen?

När man läser Lindblad/Tiedemanns artikel inställer sig raskt de för politiken så grundläggande och ofta återkommande frågorna; Hur definierar man en människas rättigheter? Vilka är rättigheterna, vilket värde skall de tillmätas och vilka